

SATEAD TEKSTİL VE MODA TASARIMI PROGRAMINA ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

DERECE: Tekstil ve Moda Tasarımı Alanında Lisans Derecesi

Üniversitelerin Tekstil ve Moda Tasarımı, Tekstil Tasarımı ve Moda Tasarımı lisans programları için geçerlidir.

1. EĞİTİM PROGRAMI

Kurumlar, Ölçüt 1 de verilen Sanat ve Tasarım Akreditasyon Kurulu Değerlendirme Ölçütlerine ek olarak Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programları için belirlenmiş aşağıdaki program ölçütlerini sağlamalıdır.

1. Programın güncelliği ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için iç ve dış paydaşlardan oluşan Danışma Kurulu bulunmalıdır. Danışma Kurulu sektörde faaliyet gösteren en az bir firma temsilcisi, aynı alandan farklı eğitim kurumlarından (üniversite, bağımsız eğitim kuruluşları vb.) bir eğitimci, bir öğrenci, bir mezun öğrenci ve bölüm öğretim elemanlarından oluşmalıdır.
2. Program içeriğinin hedefleri ilgili sektörün uzmanlaşma alanlarıyla uyumlu olmalıdır.
3. Programda uygulamalı dersler yüz yüze eğitim yoluyla yapılmalıdır. (Ulusal veya küresel çapta yaşanabilecek pandemi, savaş vb. durumlar hariç)
4. Programın temel hedefi, işlevsel ürünler ve aynı zamanda standart görsel beğenilerin üzerine çıkarak yaratıcı, özgün, yenilikçi, öncü ürünler ortaya koyabilecek mezunlar yetiştirmektir.
5. Programda ulusal endüstrinin ve ilgili sektörlerde çalışacak mezunların akademik ve mesleki yeterliliğini geliştirmek için gerekli bilgi, beceri ve yetkinliklere odaklanılmalıdır.
6. Program sektöre yönelik mezun verme misyonunu gerçekleştirmeyi olanaklı kılan sektörel birliktelikleri içerecek nitelikte olmalıdır.
7. Programda tekstil, hazır giyim ve moda sektörü iş birliğinde sanat ve tasarım projelerinin gerçekleştirileceği teorik ve uygulamalı dersler yer almalıdır. İlgili derslerin içerikleri kapsamında endüstri ile sanat ve tasarım projeleri geliştirilerek öğrencilerin sanat ve tasarım yeterlilikleri desteklenmelidir.
8. Program içeriğinde minimum 40 iş günü veya en az bir dönem olmak üzere alana yönelik zorunlu staj olmalıdır.
9. Program ders havuzunda mutlaka temel alana yönelik zorunlu teorik ve uygulamalı dersler bulunmalıdır. Bu bağlamda;
 - a. 1. Sınıfta her iki yarı yılda yer almak üzere, haftalık en az 12 ders saati uygulamalı temel tasarım / temel sanat eğitimi konularını içeren zorunlu ders/dersler olmalıdır.
 - b. Tasarım derslerine alt yapı oluşturması dikkate alınarak, 1. ve/veya 2. sınıfın her iki yarı yılında yer almak ve haftalık 4 saatten az olmamak üzere buluş - kompozisyon, doku ve yüzey düzenleme, renk, moda illüstrasyonu gibi içeriklere sahip zorunlu ve uygulamalı temel ders/dersler olmalıdır.
 - c. Bölümün uzmanlaşma konularına göre belirlenecek dokuma, baskı, örme, giysi ve aksesuar tasarımına yönelik teorik ve uygulamalı ders/dersler yer almalıdır.
 - d. Programda alana yönelik program ve yazılımları kullanabilme alt yapısı oluşturmak üzere, zorunlu temel bilgisayar dersi/dersleri olmalıdır.
 - e. Program içeriğinde ilgili alanın tarihi sürecini, gelişimini, sosyolojisini, felsefesini içeren zorunlu ders/dersler yer almalıdır.

- f. Programda mesleğin diğer tasarım alanlarıyla bağlantılarını ortaya koyacak kültürel, yenilikçi ve öngörülü tasarım yaklaşımları, teknolojik, sosyal ve küresel konuları içeren teorik ve uygulamalı ders/dersler yer almalıdır.
10. Programda sürdürülebilirlik, ekolojik yaklaşım gibi konularda öğrencileri alana yönelik uygulama yapabilmeye yönlendiren ders/dersler yer almalıdır.
11. Programda sektörle işbirliği içeren ders, seminer vb. eğitim faaliyetleri yer almalıdır.
12. Programda alana yönelik hukuk, marka yönetimi ve pazarlama, tekstil teknolojisi, yöntem bilim, kariyer planlama gibi farklı disiplinlerden konuları içeren ders/dersler yer almalıdır.
13. Programda sektörel gelişmeleri ve trend takibini sağlayabilecek, sanal ve gerçek ortamda olmak üzere tekstil ve moda tasarımı kaynaklarını araştırmaya, sunmaya ve kullanmaya yönelik ders/dersler yer almalıdır.

2. PROGRAM YETERLİLİKLERİ

Kurumlar, Sanat ve Tasarım Akreditasyon Kurulu Değerlendirme Ölçütlerinde verilenlere ek olarak Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programları için belirlenmiş aşağıdaki yeterlilikleri sağlamalıdır.

Bilgi:

1. Temel sanat, temel tasarım ilke ve yöntemlerin yanı sıra alana yönelik sanat ve tasarım ilkeleri hakkında bilgiye sahiptir.
2. Alana yönelik soyut ve somut algı, form, renk, birim biçim, motif, doku, desen, yüzey düzenleme, raportlama, moda illüstrasyonu vb. tasarım geliştirmeye yönelik tasarım ilke ve yöntemleri hakkında bilgi sahibidir.
3. İki veya üç boyutlu sanat/tasarım nesnelere algısal olarak analiz etme, eleştirel olarak değerlendirme yöntem ve uygulamaları hakkında bilgiye sahiptir.
4. Tekstil ve moda tasarımı alanında kullanılan temel kavramlar, tanımlar ve terminoloji hakkında bilgiye sahiptir.
5. Tekstil ve moda tasarımında ürün oluşturma sürecinde kullanılan temel ve yardımcı malzeme tanımları ve özellikleri ile materyal çeşitleri ve kullanım nitelikleri konusunda bilgiye sahiptir.
6. Tekstil ve moda tasarımını kapsayan ilgili tüm alanlarda tasarımdan üretime geçiş süreci ve üretim yöntemleri hakkında bilgi sahibidir.
7. Ulusal ve uluslararası sanatsal, tarihsel, kültürel birikimlerin yanı sıra yenilikçi yaklaşımları tasarım pratiklerine aktarabilecek derecede izleme, gözleme ve analiz etme bilgisine sahiptir.
8. Tekstil ve moda tasarımı sektörüne yönelik araştırma, eğilimler, trend okuma, güncel eğilimleri takip ve analiz etme, pazarlama stratejileri, potansiyeller ve profesyonel yeterlilikler vb. konularında yeterli bilgiye sahiptir.
9. Alanı ile ilgili doküman, baskı, örme kumaş, giysi ve aksesuar tasarımı için mevcut ve gelişen yazılım programlarının, materyallerin, medyanın, ilgili teknolojilerin potansiyelleri ve kullanımları hakkında bilgi sahibidir.
10. Tekstil ve moda tasarımı ile ilgili olarak yenilikçi ve yaratıcı yaklaşımlara yönelik disiplinler arası etkileşim hakkında bilgi sahibidir.
11. Tekstil ve moda tasarımının ilgili olduğu üretim alanlarında sürdürülebilir yaklaşımlar hakkında teori ve uygulamaya yönelik bilgi sahibidir.

Beceri:

Bilişsel, Uygulamalı

1. Tasarımları sanat ve tasarım nesnelere dönüştürmeye yönelik kuramsal bilgiyi uygulama ile bütünleştirebilme becerisine sahiptir.
2. Duygusal algıyı somutlaştırmada tasarım fikirlerini hayata geçirebilmek için bir anlatım aracı olarak elle çizim becerisine sahiptir.
3. Çok boyutlu algılayabilme, düşünebilme, tasarlayabilme becerisi ile sanat ve tasarım projeleri geliştirebilme becerisine sahiptir.
4. Yaratıcı, özgün, estetik değerler taşıyan, yenilikçi, işlevsel ürünler yaratma ve sunabilme becerisine sahiptir.
5. Portfolyo (sunum dosyası) hazırlama becerileri de dâhil olmak üzere taslaktan nihai ürüne kadar temel araç, teknik ve süreçleri etkin olarak kullanır.
6. Alanı ile ilgili tasarım içerikli bir koleksiyon hazırlayabilme, uygulayabilme, sunabilme becerisine sahiptir.
7. Sanal ve gerçek ortamda tekstil ve moda tasarımı kaynaklarına ulaşma ve (trend raporları, medya, akademik kaynaklar, web, kütüphane vb.) kaynaklardan etkili şekilde faydalanma araştırma becerisine sahiptir.
8. Tekstil ve moda alanına ilişkin mesleki bilgilerini disiplinler arası çalışmalarda kullanır.
9. Sanatsal ve kültürel bilgileri tasarım uygulamalarında evrensel tasarım bakış açısıyla kullanabilme becerisine sahiptir.
10. Tasarım ve üretim sürecinde sürdürülebilir yaklaşımlar ortaya koyma becerisine sahiptir.

Yetkinlikler:

Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği

1. Alanı ile ilgili temel tasarım öge ve ilke ölçütlerini kullanarak ve sürekliliği olan bir tasarım dili oluşturarak görsel ve işlevsel değeri yüksek ürünler ortaya koyar.
2. Tekstil, moda giyim, moda aksesuar tasarımı alanları ile ilgili kuramsal bilgilerini ve becerilerini kullanarak proje, etkinlik, sergi ve defile (üç boyutlu sergileme) organizasyonlarını bireysel veya ekip çalışması ile gerçekleştirir.
3. Alanı ile ilgili tasarım ve üretim aşamasında problem çözebilme, eleştirel bir bakış açısına sahip olma ve çözüm üretebilme yetkinliğine sahiptir.
4. Alanında ve disiplinler arası alanda bireysel sorumluluk alır, karar verebilir, bireyleri ve takımları yönetme ve yönlendirme becerisine sahiptir. Tek başına ve takım içerisinde verimli olarak çalışır.
5. Alanı ile ilgili uygulamaların süreçlerine hâkim olarak bu sürece dâhil olan araştırma, pazarlama, ekonomi, işletme ve teknoloji gibi diğer bilim dalları hakkında temel bilgiye sahiptir.

Öğrenme Yetkinliği

1. Yaşam boyu öğrenme ve sorgulama bilinci kazanarak bu yetkinliğini kişisel ve mesleki yaşantısında kullanır.
2. Alanı ile ilgili profesyoneller, sektörde yer alan firmalar ve uluslararası deneyimlerini, araştırmalarını ve stajında elde ettiği bilgi ve becerileri çalışmalarında kullanma yetkinliğine sahiptir.
3. Temel tasarım ilkeleri ve mesleğe yönelik tasarım bilgilerini bağımsız olarak veya sektöre yönelik tasarımlar, koleksiyonlar, sunumlar oluşturmak için kullanır.
4. Tekstil, moda giyim, moda aksesuar tasarımı ile ilgili sanat tarihi, tekstil tarihi, moda tarihi vb. tarihsel bilgi ve güncel temaları kullanarak projelerini yürütür.

İletişim ve Sosyal Yetkinlik

1. Alanı ile ilgili sosyal sorumluluk projelerini bireysel veya disiplinler arası çalışma grupları ile araştırma, yürütme ve tamamlama becerisine sahiptir.
2. Alanı ile ilgili tasarım çalışmalarında gerekli bakış açısını oluşturmasına yardımcı olacak her türlü sanat alanının etkinliklerini takip eder.
3. Alanı ile ilgili fuar, defile, atölye çalışması, gelecek dönemlerin trend sunumları gibi etkinliklere katılır ve takip eder.
4. Alanı ile ilgili konuları uzman ya da uzman olmayan kişilere görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemlerini kullanarak etkin ve doğru bir şekilde aktarır.
5. Alanına yönelik proje sürecinde ve sunum sırasında amaca uygun sunum ve iletişim teknikleri kullanarak tasarımını savunur. Bireysel çalışmalarının amacını, değerini ve hedef kitlesi için anlamını tanımlayarak etkin biçimde ifade eder.
6. Tekstil ve moda tasarım alanında en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte sanal ortamda 2 ve 3 boyutlu tasarım/uygulama programları kullanır.

Alana Özgü Yetkinlik

1. Toplumsal, kültürel, sanatsal, bilimsel ve etik değerler çerçevesinde dokuma, örme, baskı, giysi ve aksesuar tasarımı gibi alanlarda yenilikçi, özgün sanat ve tasarım nesnelere üreterek sunar.
2. Etik değerler çerçevesinde, tasarımda özgünlük, benzerlik ve tekrarlama kavramlarının ayrımı noktasında belirli bir bilinç yetkinliğine sahiptir.
3. Soyut ve somut kavramları; yaratıcı düşünceye, yenilikçi ve özgün tasarım odaklı ürünlere dönüştürür.
4. İki ya da üç boyutlu özgün sanat ve tasarım nesnelere ile kendini ifade edebilme yetisi kazanır.
5. Alanında yenilikçi ve sürdürülebilir yaklaşıma yönelik hazırladığı koleksiyon için tasarım ürünlerini bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanarak koleksiyonunu organize eder.
6. Marka yaratma, yönetim ve işleyişini daha etkin kılmaya ve geliştirmeye dönük alternatif (çoklu) tasarım önerileri geliştirir.

7. Ulusal gelenekler ve kùltùrlere özgü somut veya kavramsal değerleri evrensel tasarım diliyle çalışarak uluslararası düzeyde hedef kitleyi genişletebilme yetkinliğine sahiptir.
8. Araştırma ve çalışma bilgisine dayalı olarak belirlenen bir Pazar veya kitle için tasarım yapabilme yetkinliğine sahiptir.
9. Alanı ile ilgili araştırma yöntemlerini, sürecini ve sonuçlarını uygun sunum biçimleri ile sunar.

3. ÖĞRENCİLER

Kurumlar, Ölçüt 3 de verilen Sanat ve Tasarım Akreditasyon Kurulu Değerlendirme Ölçütlerine ek olarak Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programları için belirlenmiş aşağıdaki program ölçütlerini sağlamalıdır.

1. Programa öğrenci kabulünde yetenek sınavı ile merkezi sınav gereklilikleri ve süreçleri önceden tanımlanmalı ve duyurulmalıdır. Akademik takvim bu süreçlere uygun olarak planlanmalıdır.
2. Uluslararası anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile öğrenci hareketliliği gerçekleştirilmeli ve öğrencilerin yararlanma oranları izlenmelidir. Erasmus anlaşmaları, yurtdışı staj olanakları vb. hareketliliklere ilişkin kural ve esaslar yönerge ile güvence altına alınmalıdır.
3. Öğrencilere kariyer planlaması ve istihdam konularında eğitim ve koordinasyon desteği verilmelidir. Planlanan ve gerçekleştirilen faaliyetler kayıt altına alınmalıdır.
4. Mezunların okul ile irtibatını sürdürmesi sağlanmalı, profesyonel yaşama ilişkin deneyimlerini paylaşmalarına ve öğrencilere mentorlük yapmalarına olanak sunacak faaliyetler gerçekleştirilmeli, planlanan ve gerçekleştirilen faaliyetler kayıt altına alınmalıdır.
5. Tekstil ve Moda Tasarımı alanını kapsayan, öğrencilere yönelik; ulusal ve uluslararası yarışma, sergi, defile, bienal vb. organizasyonlara katılım teşvik edilmeli, üniversite içi, bölgesel ve/veya genel organizasyonlar gerçekleştirilerek öğrencilerin aktif rol üstlenmesi sağlanmalı, gerçekleştirilen faaliyetler kayıt altına alınmalıdır.
6. Tekstil ve Moda Tasarımı alanda, ulusal ve uluslararası olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlarca desteklenen (TÜBİTAK, AB, BAP, Kalkınma Ajansları vb) Projeleri ve Sektör Paydaşları ile (Birlikler, Dernekler, Firmalar -İHKİB, DENİB, AKİB, UHKİB, KOSGEB vb.) gerçekleştirilebilecek Projelerin hazırlanması ve yürütülmesi konusunda öğrencilere danışmanlık desteği verilmesi, proje yapma ve proje faaliyetlerine katılma konusunda teşvik edilmesi, yapılan çalışmalar ile gerçekleştirilen proje ve proje çıktılarının kayıt altına alınarak izlenmesi sağlanmalıdır.
7. Öğrencilerin Tekstil ve Moda Tasarımı alanına özgü eğitim faaliyetlerini desteklemek üzere dış paydaşlarla ortak çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
8. Sektörle bütünleşik çalışma modellerinin geliştirilmesi; öğrencilere endüstri ortamında uygulama gerçekleştirme ve Staj yapma fırsatı sunmak, sektör temsilcileri ile öğrencileri bir araya getirerek bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmak, müfredat ve mekân olanaklarını geliştirmek üzere kurullar (Danışma Kurulu vb.) oluşturmalı düzenli olarak toplantılar organize edilmelidir.
9. Öğrencilere yönelik tasarımlarından kaynaklanan haklarını fikri mülkiyet yasası kapsamında koruyabilmelerine ilişkin tasarım ve moda hukuku konusunda eğitim, seminer, danışmanlık, vb. faaliyetler gerçekleştirilmelidir.
10. Tekstil ve Moda tasarımı alanına başvuru yapacak Yabancı Uyruklu Öğrencilere yönelik başvuru koşulları, sınavların uygulanma biçimi, kayıt şartları, asil ve yedek adayların ön ve

kesin kayıt şartlarını içeren yönerge hazırlanmalı ve duyurular yoruma mahal vermeyecek şekilde ilan edilmelidir.

11. Tekstil ve Moda Tasarımı alanına özgü öğrenci kulüplerinin (Tasarım Kulübü, Moda Kulübü, Sanat kulübü vb.) oluşturularak öğrenci katılımının teşvik edilmesi, gerçekleştirilen etkinliklerin kayıt altına alınarak izlenmelidir.
12. Üniversite bünyesinde, ders dışı ve disiplinler arası çalışma olanakları sağlanmalı, öğrencilerin uzmanlarla bir arada bilgi ve deneyim paylaşımını artırıcı çalıştay, yarışma, sergi vb. belgeli aktivitelere katılımı teşvik edilmeli, gerçekleştirilen çalışmalar kayıt altına alınarak izlenmelidir.
13. Bölüm Staj uygulama ve esasları belirlenmeli, Staj uygulama ve değerlendirme süreçleri açıkça tanımlanmalı ve uygulanmalıdır.

4. İNSAN KAYNAKLARI

Kurumlar, Ölçüt 4 de verilen Sanat ve Tasarım Akreditasyon Kurulu Değerlendirme Ölçütlerine ek olarak Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programları için belirlenmiş aşağıdaki program ölçütlerini sağlamalıdır.

1. Tekstil ve Moda Tasarımı alanında eğitim veren bölümlerin tam zamanlı öğretim üyelerinin tamamı veya en az 3/4' ü Tekstil ve Moda Tasarımı eğitimi veren öğretim kurumlarının birinden lisans mezuniyeti olmalıdır.
2. Tekstil ve Moda Tasarımı uygulama ağırlıklı bir alan olduğundan uygulama pratiklerinin sağlıklı yürütülebilmesi için öğretim elemanı, öğrenci sayısı ve fiziksel koşullar dengeli/orantılı olmalıdır.
3. Öğretim elemanlarının görev ve sorumluluklarının belirlenmesine ve ders-iş yükü dengesinin oluşturulmasına yönelik tanımlı stratejiler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
4. Öğretim elemanlarının sanatsal, akademik çalışmalara ve eğitim faaliyetlerine yönelik tanımlı teşvik-ödül uygulamaları planlanmalı ve gerçekleştirilmelidir.
5. Makine-teçhizat bulunan ve uygulamalı atölyelerde çalışan teknik personel bulundurulmalı, personelin görev tanımları net olarak belirtilmeli ve işleyiş takip edilmelidir.

5. ALTYAPI VE OLANAKLAR

Kurumlar, Ölçüt 5 ve Ölçüt 7 de verilen Sanat ve Tasarım Akreditasyon Kurulu Değerlendirme Ölçütlerine ek olarak Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programları için belirlenmiş aşağıdaki program ölçütlerini sağlamalıdır.

Altyapı

1. Program tasarım stüdyosu/atölyesi, tekstil (dokuma – örme) atölyesi, baskı atölyesi, kalıp stüdyosu/ atölyesi, bilgisayar destekli tasarım ve uygulama atölyesi, temel tasarım ve desen atölyesi/atölyeleri eğitim amaçlarına ve program çıktılarına ulaşacak şekilde yeterli fiziki alanlar donanıma uygun olmalıdır.

2. Programın sahip olduğu atölye ve stüdyoların alanı ile makine-teçhizat donanımları öğrenci sayıları ile orantılı olmalıdır.
3. Öğrencilere, öğretim elemanlarına ve personele sağlık ve güvenliğin sağlanması konusunda gerekli önlemler alınmış olmalıdır.
4. Tekstil ve Moda Tasarımı veya disiplinler arası alanlarda programda öğrencilerin mesleki ve kariyer gelişimlerini destekleyici etkinliklere (seminer, ders, toplantı vb.) katılım sağlayabilmek için çevrim içi veya hibrit biçimlerinden birisi tercih edildiğinde gereken altyapı mevcut olmalıdır.
5. Tekstil ve Moda Tasarımı alanında öğrenci ve öğretim elemanlarının ders içi ve dışı çalışmaları için fiziki ve elektronik arşiv altyapısı oluşturulmalıdır. Arşiv çalışmalarına ilişkin kural ve esasları içeren yönergesi bulunmalıdır.
6. Öğrencilerin sanat ve tasarım alanındaki gelişimlerini destekleyen ve gerekli donanıma sahip, nitelikli sergi salonu/salonları mevcut veya ulaşılabilir mekânlarda olmalıdır.

Kurum Desteği ve Maddi Kaynaklar

1. Program, uygulamalı dersler dışında kalan derslerde çevrim içi veya hibrit biçimlerden birisinin tercih edilmesi durumunda elektronik destekleri sağlamak için gereken altyapıyı temin etmeye ve bakımını yapmaya yetecek maddi kaynak sağlamalıdır.
2. Ulusal ve uluslararası sergi ve etkinliklerin gerçekleştirilebilmesine olanak sağlamak üzere maddi destek ve kaynak sağlanmalıdır.